

Protestantse
Kerk

Vindplaats van |
geloof, hoop en liefde |

Nota protocollen daderbeleid

Inhoudsopgave

Begrippenlijst	3
Inleiding	4
Algemene toelichting	5
1. Tuchtmaatregelen	5
2. Tuchtmaatregelen vs. therapie	5
3. Informatie- en bewaarplicht	7
3.1. Informatie verstrekken aan een ander kerkgenootschap in geval van overstap	7
4. Kerkelijk werkers	7
5. Andere ambtsdragers	7
6. Onvoorziene gevallen en interpretatie	7
Protocol Therapie	8
Toelichting	8
Stappenplan	9
Bijlage bij het Protocol Therapie	11
Volmachtcompetenties en uitsluitingscriteria m.b.t. de geschiktheid voor het ambt van predikant	
Protocol Erkenning	12
Toelichting	12
Stappenplan	12
Protocol Informatie en Register	15
Protocol Werkinstructies	17
Protocol Publicatie Uitspraken	18
Bijlage 1: Het consent van de kleine synode tot hervatting van de ambtswerkzaamheden in relatie tot het daderbeleid	19

Begrippenlijst

Waar in deze nota of bijbehorende protocollen over 'zij' of 'haar' gesproken wordt, dient in voorkomende gevallen 'hij' of 'zijn' gelezen te worden en andersom.

- **Ambtsdrager** = predikant, ouderling, diaken en kerkelijk werker die in het ambt is bevestigd
- **BCGA** = beoordelingscommissie voor de geschiktheid voor het ambt
- **BMCV** = breed moderamen van de classicale vergadering
- **Delegatie** = de delegatie daderbeleid van de BCGA: drie leden van de BCGA die gespecialiseerd zijn in de herbeoordeling van predikanten aan wie een tuchtmaatregel is opgelegd
- **CvO** = college voor het opzicht, waarmee zowel een classicaal als het generaal college wordt bedoeld
- **CCO** = classicaal college voor het opzicht
- **Classispredikant** = een predikant in algemene dienst die namens de classis toeziet op de bij de classis behorende gemeenten. Elke classis heeft een classispredikant.
- **Dienstenorganisatie** = de landelijke dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland
- **GCA** = generaal college voor de ambtsontheffing
- **GCBG** = generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
- **GCKO** = generaal college voor de kerkorde
- **GCO** = generaal college voor het opzicht
- **GCV** = generaal college voor de visitatie
- **GR** = generale regeling
- **Moderamen** = dagelijks bestuur van de generale synode
- **SMPR, meldpunt** = Meldpunt van het interkerkelijk samenwerkingsverband inzake seksueel misbruik in pastorale relaties
- **Vertrouwenspersoon-SMPR** = lid van het netwerk van vertrouwenspersonen, verbonden aan het Meldpunt SMPR, dat contact heeft met het slachtoffer

Inleiding

In de Protestantse Kerk in Nederland bestaat sinds 1999, toen de synode hierover een nota aanvaardde, aandacht voor een specifieke vorm van tuchtwaardig gedrag, het '(seksueel) misbruik van een pastorale relatie'. Niet alleen geldt hiervoor een bijzondere opzichtprocedure, te vinden in GR 11-17, ook gelden specifieke maatregelen. Deze maatregelen, te vinden in verschillende kerkordelijke bepalingen, worden gezamenlijk aangeduid als het 'daderbeleid'. In 2014 stelde de kleine synode een nota over dit daderbeleid vast, en daarmee een aantal zogenoemde 'protocollen'. Deze versie van de *Nota protocollen daderbeleid* is een actualisering van de nota uit 2014.

Het daderbeleid dat is vastgelegd in de protocollen daderbeleid houdt in dat - naast het opleggen van een tuchtmaatregel na (seksueel) misbruik van een pastorale en gezagsrelatie binnen de kerk - ook gekeken wordt naar de geschiktheid van de betrokken ambtsdrager. De geschiktheid moet worden verbeterd en, in sommige gevallen, principieel opnieuw worden beoordeeld. Dit is vastgelegd in het *Protocol Therapie*. Daarnaast heeft het daderbeleid tot doel (het bijdragen aan) de terugkeer van rust in de gemeente, met medewerking van de betrokken predikant. Dit is vastgelegd in het *Protocol Erkenning*. In de praktijk betreft het daderbeleid vooral predikanten. De nota en de protocollen richten zich daarom voornamelijk op predikanten. In punt 4 e.v. wordt ingegaan op andere ambtsdragers (waaronder kerkelijk werkers).

Daderbeleid op hoofdlijnen

Op hoofdlijnen ziet het daderbeleid er als volgt uit:

1. Een CvO kan bij het opleggen van een tuchtmaatregel tevens therapie opleggen. Dit wordt gedaan als er twijfels zijn over de geschiktheid van een predikant. Niet bij alle tuchtmaatregelen kan therapie worden opgelegd.¹
 - Binnen een maand na de uitspraak van het CvO moet de dader 'zijn schuld erkennen tegenover kerkenraad, slachtoffer (en tegenover de gemeente, in de daarvoor in aanmerking komende gevallen)'. Zie hierover het *Protocol Erkenning*.
 - (Voorafgaand aan en) na het opleggen van een tuchtmaatregel ontvangt betrokkene begeleiding door bijvoorbeeld het mobiliteitsbureau van de dienstenorganisatie of de classispredikant. Voor hen is er het *Protocol Werkinstructie*.
2. Bij therapie onderzoekt een therapeut de geschiktheid van een predikant.
3. Aan het einde van de therapie rapporteert de therapeut aan de delegatie. Het therapietraject kan drie uitkomsten hebben:
 - a. De predikant wordt geschikt bevonden.
 - b. De predikant wordt ongeschikt bevonden.
 - c. De predikant werkt onvoldoende mee aan het traject.
4. De delegatie komt tot een oordeel over de geschiktheid van de predikant.
5. De BCGA meldt haar oordeel aan het moderamen van de generale synode.

1. Zie voor welke tuchtmaatregelen er wel of geen therapie kan worden opgelegd de tabel onder 'Tuchtmaatregelen vs. therapie' in de Algemene toelichting op pagina 5.

Algemene toelichting

1. Tuchtmaatregelen

Het CvO maakt een afweging ten aanzien van zowel belijdenis en wandel als veronachtzaming of misbruik van ambt, bediening of kerkelijke bevoegdheden van de aangeklaagde. Indien het college dit nodig acht, kan het aan het einde van het onderzoek een maatregel opleggen aan de aangeklaagde. Twee derde van een CvO moet zich voor de toepassing van een tuchtmaatregel verklaren wil de uitspraak geldig zijn.

Deze maatregelen zijn, oplopend in zwaarte:

- een terechtwijzing
- een vermaning of een ernstige vermaning
- een schorsing uit het ambt voor bepaalde of
- onbepaalde tijd
- ontzetting uit het ambt.

Als er sprake is van 'ergerniswekkende hardnekkigheid' in de onchristelijke belijdenis of levenswandel en na toepassing van een andere tuchtmaatregel, dan kan het college ook tot de conclusie komen dat:

- het de gemeenschap van betrokkene met de Kerk verbroken acht.²

2. Tuchtmaatregelen vs. therapie

In het *Protocol Therapie* wordt ingegaan op het therapietraject zelf. In de tabel hieronder wordt de verhouding uiteengezet tussen de tuchtmaatregelen die een CvO oplegt en de therapie. Per tuchtmaatregel wordt aangegeven of er therapie opgelegd kan worden en hoe de uitkomst van de therapie zich verhoudt tot deze tuchtmaatregel.

tuchtmaatregel	functioneren ter discussie?	therapie?	uitkomst therapie = geschikt	uitkomst therapie = ongeschikt
a) terechtwijzing	Bij de tuchtmaatregelen terechtwijzing en vermaning staat het toekomstig functioneren als ambtsdrager in beginsel niet ter discussie.			
b) vermaning		Bij vermaning en schorsing voor bepaalde tijd kan het college therapie opleggen. De verwachting is dat betrokkene (na de schorsing) als ambtsdrager kan functioneren, maar dat verbetering wenselijk en mogelijk is. Of therapie nodig is, staat uitsluitend ter beoordeling van het betreffende college. ³	Het dossier kan gesloten worden. De tuchtmaatregel verstrijkt vanzelf.	Therapie is gericht op herstel, maar ongeschiktheid kan wel de uitkomst zijn. Dit leidt tot een procedure bij het GCA volgens ord. 3-21.

2. Ord. 10-9-9.

3. Het is aan het CvO om te beslissen of therapie opgelegd dient te worden. Het CvO moet daarbij in aanmerking nemen dat seksueel misbruik in de kerk als ernstig wordt opgevat. Het ligt in de lijn van de intenties van de synode dat de mogelijkheid van therapie terdege door het CvO wordt overwogen.

tucht- maatregel	functioneren ter discussie?	therapie?	uitkomst therapie = geschikt	uitkomst therapie = ongeschikt
c) schorsing voor bepaalde tijd	Bij de schorsing voor bepaalde tijd staat het toekomstig functioneren als ambtsdrager in begin- sel niet ter discussie. Als dat wel zo is, heeft het CvO de mogelijk- heid van schorsing voor onbepaalde tijd.			
d) schorsing voor onbepaalde tijd	Bij schorsing voor onbepaalde tijd staat het functioneren als ambtsdrager wel ter discussie. Het CvO is van oordeel dat betrokkene zoals deze nu functioneert niet als ambtsdrager kan functioneren, en dat er iets moet gebeuren alvorens de schorsing kan worden opgeheven.	Ord. 10-9-7 sub d. spreekt over het 'vergewissen van de geschiktheid van de betrokkene'; dit betekent dat therapie hier vanzelf- sprekend is. Bij schorsing voor onbe- paalde tijd geldt dat er altijd nog een herbeoor- deling volgt, ord. 10-9-7 sub d. Deze herover- weging wordt geïnitieerd door de betrokkene, een ambtelijke vergadering of door het CvO zelf. De uitkomst van de her- overweging kan zijn: - opheffing van de schorsing; - verlenging van de schorsing; - ontzetting uit het ambt.	Dit is niet de verwachting bij aanvang van de therapie, maar kan wel de uitkomst zijn. Dan is terug- keer in het ambt mogelijk.	Hier wordt bij aanvang van de therapie rekening mee gehouden. Het oordeel dat een predikant ongeschikt is, leidt tot een procedure bij het GCA volgens ord. 3-21.
e) ontzetting uit het ambt	Het functioneren van de predikant staat niet meer ter discussie omdat betrokkene door deze uitspraak geen predikant meer is.	Er volgt dus ook geen therapie. Betrokkene kan vragen om opheffing van deze tucht- maatregel (ord. 10-9-10). Indien het CvO de tucht- maatregel inderdaad op- heft, is betrokkene nog niet meteen weer predikant. Betrokkene moet de weg van ord. 3-26-2 - met een nieuw geschiktheidsonder- zoek en colloquium - volgen voor terugkeer in het ambt. (zie bijlage 1)		

3. Informatie- en bewaarplicht

De informatie over de toepassing van het daderbeleid op betrokkene mag maar beperkt worden gedeeld. Het verspreiden en bewaren van deze informatie kent verschillende aspecten.

a. *Dossiervorming*

Er zijn veel kerkelijke instanties op enigerlei wijze betrokken bij het werk van een predikant.

- *CvO*. De dossiers van de CvO's worden bewaard onder verantwoordelijkheid van het GCO. Deze dossiers kunnen vanwege de onafhankelijkheid van het GCO niet samengevoegd worden met een groter, meeromvattend dossier.
- *Kleine synode*. Uitspraken van de CvO's worden wel toegezonden aan de kleine synode en bewaard door het synodese Secretariaat. Het oordeel van de BCGA wordt ook toegezonden aan de kleine synode.
- *BCGA*. De werkzaamheden van de delegatie daderbeleid van de BCGA leiden tot dossiervorming. In die dossiers bevindt zich informatie uit het therapietraject. Om die reden zijn deze dossiers vertrouwelijk. Het werk van de BCGA leidt tot een oordeel over geschiktheid van betrokkene. Dit oordeel wordt verspreid onder de bevoegde instanties en komt in elk geval in het dossier van de kleine synode.
- *GCA*. De dossiers van het GCA zijn niet openbaar. De uitspraak wordt verspreid onder de bevoegde instanties en komt in het dossier dat de kleine synode bijhoudt over de predikant.

Er wordt onder verantwoordelijkheid van de kleine synode een adequaat dossier over de predikant gevormd. Werknemers van de dienstenorganisatie mogen kennis nemen van dit dossier als zij taken uitvoeren in verband met predikanten of taken die voortvloeien uit de (kerkordelijke) verantwoordelijkheid van de synode. Ook de BCGA en de CvO's mogen kennismaken van dit dossier. Bij twijfel kan het moderamen hierover worden geraadpleegd.

b. *Het Protocol Informatie en Register*

GR 11-17-13 behandelt de informatie tussen GCO en CCO's, het register en de informatieverstrekking door het GCO aan andere kerkelijke organen. Voor dit laatste is een protocol voorgeschreven.

GR 11-16 vraagt ook om een protocol, o.a. voor de aanwijzing van degenen die informatie-gerechtigd zijn.

Dit is bij elkaar gebracht in het *Protocol Informatie en Register*.

c. *De bewaartermijn/publicatie van uitspraken*
Het GCO bewaart de uitspraken van de CvO's. Dit is vastgelegd in GR 11-17-13. Zie over de publicatie van uitspraken het *Protocol Publicatie Uitspraken*.

d. *Toegankelijkheid wetenschappelijk onderzoek*
Verzoeken om de kerkelijke archieven te raadplegen, kunnen gedaan worden bij de dienstenorganisatie (archivaris/bibliothecaris). Na 100 jaar of in overleg met de bewaargever zijn de opzichts dossiers in beginsel zonder beperkingen toegankelijk voor onderzoekers.

3.1. Informatie verstrekken aan een ander kerkgenootschap in geval van overstap

Hiervoor is geen protocol. Het moderamen van de generale synode kan worden gevraagd een positieve verklaring af te geven over een predikant wanneer deze wil overstappen naar een ander kerkgenootschap. Als een predikant een tuchtmaatregel heeft opgelegd gekregen, zal deze positieve verklaring niet worden afgegeven.

4. Kerkelijk werkers

Voor kerkelijk werkers geldt ord. 3-12. Voor hen geldt hetzelfde als voor predikanten. Ook op hen is het opzicht van toepassing, met alle mogelijke tuchtmaatregelen. Ook aan hen kan therapie opgelegd worden. Ook voor hen is het bepaalde over het register van toepassing, enz. Het verschil is dat zij een arbeidsovereenkomst hebben. De zwaardere tuchtmaatregelen zullen waarschijnlijk ontslag op staande voet als gevolg hebben, waarmee de noodzaak om nog binnenkerkelijke tuchtmaatregelen te nemen voor een deel wegvalt.

5. Andere ambtsdragers

Ook andere ambtsdragers, de ouderlingen en diakenen, kunnen een misstap begaan in de sfeer van (seksueel) misbruik van een pastorale relatie. Hoewel bepaalde onderdelen van het daderbeleid (zoals het opleggen van therapie) hier niet zinvol kunnen worden toegepast, kan in voorkomende gevallen waar mogelijk gehandeld worden overeenkomstig deze protocollen.

6. Onvoorziene gevallen en interpretatie

De kleine synode heeft in 2014 besloten dat indien zich bij het werken met de protocollen zaken voordoen die niet zijn voorzien of die een vraag oproepen omtrent de interpretatie, het moderamen bevoegd is een beslissing te geven, onder verantwoording achteraf aan de kleine synode.

Protocol Therapie⁴

ord. 10-9-8

Toelichting

1. Wanneer is dit protocol van toepassing?

Dit protocol is van toepassing in alle gevallen dat door een CvO therapie is voorgeschreven.

In het geval van een ontzetting uit het ambt wordt - als het gaat om de geschiktheid van betrokkene - overeenkomstig dit protocol gehandeld indien betrokkene verzoekt om opheffing van de ontzetting. In de gevallen dat therapie wordt voorgeschreven vanwege seksueel misbruik in een pastorale relatie zijn enkele bijzonderheden van toepassing, deze worden in dit protocol dan vermeld.

2. Wat is therapie?

Therapie (meer bepaald: psychotherapie) kan worden gedefinieerd als een behandelactiviteit gericht op de heelwording van de persoon van de beroepsbeoefenaar. Er moet hierbij sprake zijn van een stoornis en/of klachten van psychische aard. Bij psychotherapie komen ambt en professionaliteit (soms) ter sprake in de laatste fasen van de therapie. Bij therapie onderzoekt een therapeut de geschiktheid van betrokkene als predikant. Hiervoor staat een traject waarin gesprekken worden gevoerd met de predikant. De therapie geschiedt formeel onder verantwoordelijkheid van de kleine synode (ord. 10-9-8). De delegatie heeft de praktische leiding over dit traject. Dit betekent niet dat zij zich inhoudelijk met de therapie bemoeit, wel dat zij het traject overziet.

3. Duur van het traject

De delegatie overlegt met de therapeut over duur van de therapie en frequentie van de therapie-gesprekken. Bepalend is wat in de therapiepraktijk gebruikelijk is. Afwijkingen naar boven of beneden

zijn mogelijk, maar dienen door de delegatie gemotiveerd te worden.

Het volledige traject duurt gemiddeld 2 jaar, met een maximum van 3 jaar.

4. Vertrouwelijkheid

Wat tussen betrokkene en therapeut is besproken is vertrouwelijk. Er kunnen over de inhoud van de therapie alleen afspraken gemaakt worden tussen de delegatie en de therapeut, en alleen mededelingen gedaan worden door de therapeut aan de delegatie indien en voor zover betrokkene daartoe toestemming geeft aan de therapeut. Dit wordt vastgelegd in een behandelovereenkomst. Een gegeven toestemming kan te allen tijde door betrokkene worden ingetrokken. Indien betrokkene aan de therapeut geen toestemming geeft, zal het hierna in stap 14 bedoelde oordeel van de delegatie luiden dat betrokkene niet geschikt is, tenzij feiten en omstandigheden tot een ander oordeel aanleiding geven.

5. Therapeut

De therapeut is een in het betreffende BIG-register geregistreerde psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater.

6. Kosten van de therapie

De kosten voor de therapie zijn voor betrokkene. De therapeut sluit met betrokkene een behandelovereenkomst af.

7. Verplichte therapie?

De predikant is een predikant van de kerk en heeft zich te houden aan de kerkorde. De protocollen daderbeleid vloeien voort uit de kerkorde. De

4. Voorheen heette dit protocol 'Therapie en Supervisie' omdat de kerkorde het zo noemt. Supervisie is een persoonlijk leertraject waarbij iemand onder leiding van een deskundige (supervisor) reflecteert op het eigen beroepsmatig handelen. Het gaat uit van iemands leerbaarheid. Omdat het gaat om het beroepsmatig handelen is vereist dat betrokkene nog in zijn of haar ambt staat. Zodra er psychische problemen of persoonlijkheidsstoornissen bij betrokkene gesignaleerd worden is supervisie geen optie. Er dient dan therapie gevolgd te worden. Omdat bovengenoemde voorwaarden voor supervisie bij daders na een tuchtmaatregel vaak niet aanwezig zijn, is er in de evaluatie van het protocol in 2021-2022 voor gekozen supervisie uit het protocol te halen. Onder de juiste voorwaarden is supervisie van een dader echter nog wel mogelijk.

De supervisor is een pastoraal supervisor die als zodanig is geregistreerd bij de Raad voor de Klinisch Pastorale Vorming, of ten minste ook theologisch en pastoraal geschoold, dit laatste ter beoordeling van de Commissie daderbeleid van de BCGA. De supervisor dient bij de LVSC (Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching) geregistreerd te zijn.

predikant is hier dus aan gehouden. De predikant kan feitelijk niet worden verplicht om een afspraak te maken bij een therapeut of om zijn gemaakte afspraken na te komen, maar als de predikant niet meewerkt aan het therapietraject leidt dit tot een niet-geschiktheidsverklaring van de BCGA.

8. Rapportage

De delegatie bespreekt met de therapeut de punten die in de rapportage van de therapeut moeten terugkomen en maakt hierover afspraken met de therapeut.

9. Wat zijn de eindtermen van de therapie?

De eindtermen van de therapie corresponderen met de volmachtscompetenties, beschreven in het rapport 'Rapport van de vervolgcommissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten' en de daaraan complementaire uitsluitingscriteria (bijlage bij dit protocol).

10. Uitkomst van therapie

De uitkomst van de therapie kan zijn dat betrokkene geschikt is of dat hij dat niet is.

Wanneer de uitkomst is dat betrokkene niet geschikt is, leidt dit tot een procedure bij het GCA volgens ord. 3-21. Tegen de beslissing van het GCA kan bezwaar worden gemaakt bij het GCBG. Als de uitkomst van het geschiktheidsoordeel positief is - een beslissing die formeel wordt genomen door (het moderamen van) de kleine synode - kan hier bezwaar tegen worden gemaakt bij het GCBG door ieder die daarbij een belang heeft, ord. 12-3. Het kan voorkomen dat personen, bijvoorbeeld gemeenteleden, het niet eens zijn met het oordeel. Hetzelfde geldt voor een bestuurlijk gremium dat met de zaak te maken heeft gehad. De feiten zijn echter al behandeld in de opzichtzaak. De beoordeling van de geschiktheid, die gevolgd is op de opzichtzaak, vereist een bepaalde deskundigheid. Om die reden vertrouwt de kerk dat toe aan de BCGA. Veel meer dan een marginale toetsing lijkt dan ook niet mogelijk. Niettemin, bezwaar is mogelijk. Daarbij is formeel de kleine synode partij (niet de BCGA) omdat de therapie onder de formele verantwoordelijkheid van de kleine synode plaatsvindt.

Stappenplan⁵

1. Het CvO legt therapie op.
Het CvO informeert de delegatie wanneer de tuchtmaatregel onherroepelijk is geworden.⁶

2. Het eerste gesprek

De delegatie neemt contact op met betrokkene. De delegatie roept betrokkene op voor een eerste gesprek. Doel van het gesprek is dat de delegatie een (eerste) oordeel kan vormen over wat nodig is om te komen tot verbetering van het functioneren van c.q. herstel van vertrouwen in betrokkene als het gaat om diens staan in het ambt van predikant. In het gesprek treedt een van de delegatieleden op als voorzitter. Tijdens het gesprek deelt de delegatie betrokkene mee welke vorm van therapie wordt opgelegd. Dit wordt schriftelijk aan betrokkene bevestigd.⁷

Betrokkene kan tijdens het hele proces bijgestaan worden door een (juridisch) adviseur. De adviseur mag aanwezig zijn bij de gesprekken met de delegatie.

De communicatie tussen delegatie en betrokkene geschiedt op de hoofdzaken schriftelijk met ontvangstbevestiging en overigens op elke daarvoor geschikte manier (telefonisch, per mail, schriftelijk), een en ander ter beoordeling van de delegatie.

5. Waar in dit stappenplan 'therapie' staat, kan in voorkomende gevallen, ook 'supervisie' worden gelezen.

6. Wanneer een classicaal college de maatregel heeft opgelegd, is deze onherroepelijk zodra de beroepstermijn ongebruikt is verstreken. Dan doet het CCO de melding. Wordt wel hoger beroep ingesteld, dan wordt geen melding gedaan. De uitspraak van het GCO is direct onherroepelijk.

7. Als de therapie is opgelegd in het kader van een SMPR-zaak, dan is ook het *Protocol Erkenning* van toepassing. De werking van dit protocol wordt dan tevens tijdens dit eerste gesprek in gang gezet.

3. Betrokkene legt zelf contact met de therapeut.
4. Er worden afspraken gemaakt tussen de delegatie en de therapeut over de rapportage van de therapie. Verder maken zij afspraken over de eindtermen van de therapie, de duur en de wijze waarop aan het eind zal worden gerapporteerd. De afspraken die worden gemaakt, worden schriftelijk bevestigd aan betrokkene.
5. *Contacten tijdens de therapie*
Na het eerste contact onderhoudt de delegatie contact met de therapeut tijdens de therapie met een frequentie die door de delegatie en de therapeut zinvol wordt geacht. Doel van dit contact is te volgen of betrokkene zich houdt aan de opgelegde therapie.

Tevens voert de delegatie tijdens het traject een of meer tussengesprekken met betrokkene. De afspraken hierover worden tijdens het eerste gesprek of later gemaakt.
6. *Einde therapie en beoordeling door therapeut*
Aan het einde van de therapie rapporteert de therapeut aan de delegatie op de door hen overeengekomen wijze.
7. *Het oordeel van de delegatie: advies aan de BCGA*
De delegatie formuleert op basis van het oordeel van de therapeut haar eigen oordeel of betrokkene geschikt of niet geschikt is voor het ambt van predikant.
De delegatie is vrij in haar oordeel.
8. *Gesprek betrokkene en delegatie*
De delegatie nodigt betrokkene uit voor een gesprek waarin zij haar oordeel aan betrokkene kenbaar maakt.
9. De delegatie bevestigt de inhoud van het gesprek binnen 14 dagen schriftelijk aan betrokkene.
10. Na het gesprek met betrokkene legt de delegatie haar schriftelijk oordeel als advies voor aan de BCGA.
11. De BCGA geeft op basis van het advies van de delegatie een oordeel. Het oordeel luidt dat betrokkene geschikt is voor het ambt van predikant, of niet.
12. De BCGA deelt haar oordeel mee aan betrokkene en aan het moderamen van de generale synode.
13. Het moderamen doet van het oordeel van de BCGA mededeling aan de volgende instanties:
 - het GCO, die van de mededeling een aantekening maakt in het register⁸
 - de classispredikant
 - het mobiliteitsbureau.En als betrokkene nog verbonden is aan een gemeente, tevens aan:
 - de kerkenraad van de gemeente
 - het BMCV waaronder de gemeente valt.
14. Indien betrokkene niet geschikt wordt bevonden, doet het moderamen tevens mededeling aan het GCA, en geeft het de zaak ter behandeling aan het GCA, overeenkomstig ord. 3-21.

8. Zie het *Protocol Informatie en Register*.

Bijlage bij het Protocol Therapie

Volmachtscompetenties en uitsluitingscriteria

Volmachtscompetenties en uitsluitingscriteria m.b.t. de geschiktheid voor het ambt van predikant, ontleend aan het rapport 'Rapport van de vervolgc commissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten'.⁹

Volmachtscompetenties

Van de predikant wordt verwacht dat hij/zij:

- om kan gaan met de bij het ambt behorende bevoegdheden (legitimatie), (vol)macht en vrijheid;
- betrouwbaar is in de uitoefening van zijn/haar ambt;
- een persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit heeft die getuigen van groei en ontwikkeling;
- liefde heeft voor en verbondenheid voelt met het geheel van de kerk;
- leiding kan geven en kan samenwerken.

Uitsluitingscriteria

a. Legitimatie, volmacht en vrijheid

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- niet in staat of bereid is zijn eigen vooronderstellingen te onderkennen, en/of deze niet kan of wil opschorten;
- niet in staat is zichzelf te profileren, noch een autonome positie in kan nemen tegenover een ander c.q. de gegeven gesprekspartner.

b. Betrouwbaarheid in de ambtsuitoefening

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- niet bereid of in staat is transparant te zijn in zijn handelen;
- niet bereid of in staat is verantwoording af te leggen van werkzaamheden en keuzes.

c. Een persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit die getuigen van groei en ontwikkeling¹⁰

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- trekken heeft van rigiditeit dan wel vormloosheid in zijn persoonlijkheid;
- in zijn persoonlijke spiritualiteit, geloof en/of geloofsbeleving blijkt geeft van rigide of amorfe trekken.

d. Liefde voor en verbondenheid met het geheel van de kerk

Uitsluiting geldt wanneer

- iemand de kerk bovenmate idealiseert;
- de kerk iemand onverschillig laat.

e. Leidinggeven en samenwerken

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- zich in relatie tot een ander erbuiten, erboven of eronder stelt;
- zich niet bewust is van zijn eigen grenzen en die van anderen.¹¹

9. Rapport behandeld en aanvaard in vergadering van de generale synode van 16 juni 2006.

10. Het accent ligt hierbij op de dynamiek en de groei in de persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit. Overigens mag een zekere mate van rijpheid verlangd worden wanneer het ambt aan een kandidaat wordt toevertrouwd.

11. Er is een zeker grensverkeer tussen beroepscompetenties en volmachtscompetenties. In de gesprekken die de vervolgc commissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten voerde met de verschillende geledingen werd op dit risico gewezen, met name naar aanleiding van de criteria B en E. De commissie is van mening dat dit grensverkeer onontkoombaar is maar vindt aan de andere kant - uitgaande van de intentie van de synode om zaken hier zoveel mogelijk te onderscheiden - dat de toetsing van bovenstaande criteria, voor zover deze raken aan beroepscompetenties, in het geschiktheidsonderzoek op andere wijze geschiedt dan in de opleiding. In het geschiktheidsonderzoek worden de criteria onderzocht op de wijze waarop iemand met deze competenties omgaat en staat de attitude van de betrokkene centraal. De geschiktheidscommissie toetst geen vaardigheden of kennis. Die komen voor rekening van de opleiding.

Protocol Erkenning

ord. 10-6-4 en art. GR 11-17-14

Toelichting - algemeen

Dit protocol is het door de kleine synode op grond van GR 11-17-14 vastgestelde protocol voor de gevallen dat een tuchtmaatregel is opgelegd ter zake van gedragingen als bedoeld in GR 11-17 en die tuchtmaatregel in werking is getreden. Het is met het oog op verzoening van de dader met het slachtoffer, naasten en de gemeente.

1. Welke rol speelt de kerkenraad bij erkenning?

De kerkenraad speelt een rol afhankelijk van de omstandigheden.

Bij lichtere tuchtmaatregelen blijft de predikant verbonden aan de gemeente. In dat geval is de betrokkenheid van de kerkenraad duidelijk. In het geval van schorsing voor onbepaalde tijd wordt de predikant losgemaakt van zijn gemeente. Formeel is de kerkenraad dan misschien 'geen partij' meer, in de praktijk is hij dan nog nauw betrokken bij de afwikkeling van het traject.

Een andere situatie is dat de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de opzichtzaak gespeeld

hebben in een vorige gemeente van de predikant, waarvan dan ook het slachtoffer gemeentelid is. Het is dan de vraag aan welke kerkenraad de predikant zijn verklaring moet afgeven. Dit is ter beoordeling van de delegatie. De delegatie kan ook oordelen dat in dat geval aan beide kerkenraden een verklaring moet worden afgegeven.

2. Openbaar schuld betuigen?

De uitdrukking 'het afleggen van de verklaring' kan een beeld oproepen van een soort tribunaal waarvoor de predikant zou moeten verschijnen. Dan kan het beleggen van een gesprek ervaren worden als een lichtere vorm die bij lichtere tuchtmaatregelen geschikter zou zijn. Het uitgangspunt is dat er altijd gesproken wordt met respect en veiligheid voor allen, ondanks het beladen onderwerp. Bij de uitdrukking 'het afleggen van een verklaring' gaat het erom dat het vermelden door de predikant van wat in de vooraf met de delegatie afgestemde verklaring is gesteld een vast onderdeel van gesprek zal zijn, en dat daarvan niet afgeweken wordt.

Stappenplan

1. De delegatie neemt zo spoedig mogelijk nadat zij heeft kennisgenomen van de opzichtuitspraak contact op met betrokkene.
2. Betrokkene stelt binnen een maand nadat de tuchtmaatregel in werking is getreden een verklaring op. In deze verklaring
 - onderwerpt hij zich aan de uitspraak van het CvO en
 - erkent hij dat het CvO hem schuldig heeft bevonden aan hetgeen in de uitspraak over hem is uitgesproken.

12. De in dit stappenplan genoemde termijnen zijn het uitgangspunt. Er kunnen redenen zijn om een uitzondering op deze termijnen te maken.

3. Betrokkene legt deze verklaring ter beoordeling voor aan de delegatie. De delegatie neemt een besluit over de volgende zaken:
- Of de verklaring de juiste inhoud heeft.
 - Of de BCGA bij bepaalde momenten aanwezig zal zijn en zo ja, bij welke.
 - Of de verklaring wordt afgelegd tegenover het slachtoffer/haar naasten alsmede tegenover de kerkenraad (twee afzonderlijke momenten).
 - Of de verklaring tegenover de gemeente moet worden afgelegd en in welke vorm dan (zoals een mededeling in het kerkblad door de kerkenraad of een besloten gemeenteavond).¹³
- De delegatie betreft bij dit besluit een deskundige.

4. De delegatie laat betrokkene binnen twee weken haar besluit weten.

5. Indien de delegatie wijzigingen heeft voorgeschreven, stelt betrokkene een daaraan aangepaste verklaring op.

6. *Contact met de kerkenraad*

Betrokkene zendt binnen 1 week na ontvangst van de mededeling van de delegatie zijn (aangepaste) verklaring en de mededeling van de delegatie toe aan de kerkenraad. Tevens zendt hij deze stukken aan de coördinator van Meldpunt SMPR.

7. *Contact met het slachtoffer*

Betrokkene geeft zijn verklaring de vorm van een brief aan het slachtoffer. Deze verklaring stuurt betrokkene aan de coördinator van SMPR. De coördinator van SMPR overlegt met de vertrouwenspersoon van het slachtoffer over doorzending van de verklaring aan het slachtoffer. De vertrouwenspersoon gaat bij het slachtoffer na of deze de verklaring wenst te ontvangen. Indien het slachtoffer dit wenst, ontvangt zij de verklaring.

Indien het slachtoffer dit wenst kan zij een schriftelijke reactie op de verklaring geven. Deze reactie kan gericht zijn aan betrokkene en/of aan de delegatie.

Indien het slachtoffer dit wenst, en betrokkene daaraan mee wil werken, zal de delegatie een bijeenkomst tussen slachtoffer en betrokkene beleggen.

8. *Bijeenkomst met de kerkenraad*

De kerkenraad belegt binnen twee weken na ontvangst van de stukken, bedoeld onder 9, een bijeenkomst.

Bij deze bijeenkomst zijn alleen aanwezig

- de leden van de kerkenraad;
- (eventueel) een delegatie van de BCGA;
- betrokkene, eventueel in aanwezigheid van zijn/haar raadsman.

-
13. Bij de vaststelling van de nota protocollen 1.0 heeft de kleine synode overwogen dat hier een genuanceerde benadering wenselijk is, al naar gelang de zwaarte van de misstap.
- Bij lichtere gevallen, waarin eerder sprake is van een 'vergissing' dan een 'vergriep', hoeft geen schuld in morele zin erkend te worden maar kan volstaan worden met aanvaarding van het oordeel van het CvO.
 - Als het om de vorm gaat, zou naast 'het afleggen van een verklaring' ook de lichtere vorm van een gesprek mogelijk moeten zijn (daarbij kan een schriftelijke verklaring overigens toch een goed hulpmiddel zijn), en
 - zou bij de 'geadresseerde' daarvan weer onderscheiden moeten worden tussen het slachtoffer, de kerkenraad en de gemeente.
 - Ten slotte is ook de privacy van betrokkenen een belangrijk aandachtspunt.

8. Indien de delegatie aanwezig is, zit deze de bijeenkomst voor. Tijdens de bijeenkomst legt betrokkene de verklaring af. De kerkenraad krijgt de gelegenheid om in te gaan op de verklaring of daarover vragen te stellen. Betrokkene kan hierop reageren.
10. Van de bijeenkomst wordt door de delegatie een verslag opgesteld dat alleen aan het dossier van de delegatie wordt toegevoegd.
11. *Indien er tot een gemeentebijeenkomst besloten wordt*
Indien de delegatie heeft besloten dat de communicatie met de gemeente dient te geschieden in de vorm van een gemeentebijeenkomst belegt de kerkenraad deze, waartoe alle gemeenteleden worden uitgenodigd. De kerkenraad overlegt voorafgaande aan het beleggen van de gemeentebijeenkomst met de delegatie over de inhoud en de agenda van de bijeenkomst. De uitnodiging van de gemeenteleden kan bijvoorbeeld geschieden door middel van een mededeling in het kerkblad of door een afkondiging na de zondagse eredienst.

Protocol Informatie en Register

GR 11-16a en GR 11-17-13

1. Wanneer is dit protocol van toepassing?

Voor tuchtmaatregelen inzake misbruik van pastorale of gezagsrelaties, als bedoeld in GR 11-17, zijn nadere regels gegeven in dit protocol. Voor tuchtmaatregelen in het algemeen heeft de kleine synode geen regels vastgesteld naast wat al in ord. 10-4 en ord. 10-5 is bepaald m.b.t. de toezending van afschriften van uitspraken van opzichtcolleges.

2. Uitspraak CvO

Ord. 10-10-4, 10-10-5 en 10-11-10 schrijven voor in welke situatie aan wie de uitspraak verstrekt moet worden.¹⁴

3. Informatieplicht CCO

Het CCO heeft de verplichting om aan het GCO te vragen of betrokkene al eerder bij een opzichtzaak is betrokken. In GR 11-17-13 is bepaald dat het GCO informatie over een eerdere opzichtzaak verstrekt als het CCO daarom vraagt. Wanneer dit het geval is, stuurt het GCO aan het CCO:

- De integrale uitspraak in de eerdere zaak, waarin de namen van alle daarin genoemde personen, behalve die van betrokkene, geanonimiseerd zijn.
- Voor zover nodig voor het goede begrip een korte eveneens geanonimiseerde beschrijving van de eerdere zaak.

Bij de informatie die het GCO verschaft is het midden gehouden tussen goede informatievoorziening en bescherming van (de privacy van) degenen die (op enigerlei wijze) betrokken waren bij de eerdere zaak.

4. Informatierecht delegatie

De delegatie heeft toegang tot informatie uit het register dat wordt onderhouden door het GCO, zie hierna, en het dossier dat de dienstenorganisatie opbouwt per predikant. Deze worden desgevraagd verstrekt.

5. Register

Het GCO houdt een register bij met betrekking tot personen aan wie door een CCO of het GCO een tuchtmaatregel is opgelegd op grond van GR 11-17. In dit register zijn van deze personen vermeld:

- a) naam, voornamen, geboortedatum en adres ten tijde van het opleggen van de tuchtmaatregel;
- b) aard en - indien van toepassing - duur van de maatregel;
- c) het college dat de zaak in eerste aanleg behandelde;
- d) de datum van de uitspraak.

En indien van toepassing

- e) de ambtelijke vergadering waaraan betrokkene als ambtsdrager was verbonden ten tijde van het opleggen van de tuchtmaatregel;
- f) de uitspraak in hoger beroep;
- g) nadere bijzonderheden betreffende de maatregel die van belang zijn voor de werking van de maatregel in gemeenten en kerk (bijvoorbeeld: een territoriale beperking).

Opneming in het register geschiedt binnen vier weken nadat de uitspraak is gedaan.

Indien hoger beroep wordt ingesteld wordt dit achter de vermelding in het register genoteerd.

Op grond van het besluit van de kleine synode d.d. 28 november 2014 dient het GCO de informatie uit het register, indien gevraagd, zo spoedig mogelijk te verstrekken aan de volgende instanties en personen:

- de delegatie;
- de classispredikant – alleen in geval van een schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd en een ontzetting uit het ambt;¹⁵
- het mobiliteitsbureau van de dienstenorganisatie.

14. Ord. 10-10-4 stelt dat een uitspraak van een CCO waarin een tuchtmaatregel wordt opgelegd naar de volgende instanties/personen gestuurd moet worden: a. het betrokken gemeentelid of de betrokken ambtsdrager, b. degene die de beschuldiging heeft ingebracht, c. de kerkenraad van de gemeente waartoe betrokkene behoort, d. het betrokken BMCV, e. het GCO, f. de kleine synode, g. het betrokken college voor de visitatie en h. in de daarvoor in aanmerking komende gevallen de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode. Een uitspraak van het GCO wordt op grond van ord. 10-11-10 naar dezelfde personen gestuurd.

Ord. 10-10-5 geeft aan dat wanneer er geen maatregel wordt opgelegd de uitspraak slechts naar a, b en c gestuurd wordt en er enkel een afschrift aan het GCO wordt gestuurd.

15. Ten tijde van het besluit bestond de classispredikant nog niet. Het besluit moet zo worden begrepen dat ook de classispredikant toegang heeft tot deze informatie.

Indien een persoon die is vermeld in het register pastorale bijstand verlangt van de pastor voor buitengewone omstandigheden die is verbonden aan het GCV, meldt de pastor dit bij het GCO, waarna deze eveneens de hier genoemde informatie ontvangt, alsmede een afschrift van de uitspraak waarin de tuchtmaatregel is opgelegd.

6. AVG

Dossieropbouw en het register zijn vormen van verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG. Het gaat daarbij om bijzondere persoonsgegevens omdat er sprake is van verwerking van gegevens rond religie. Aan de verwerking van bijzondere persoonsgegevens

zijn, naast het hebben van een grondslag, extra eisen verbonden. In dit geval is er sprake van de verwerking van persoonsgegevens door een instantie zonder winstoogmerk die op godsdienstig vlak werkzaam is. Dit is geoorloofd. Het moet dan wel gaan om gegevens van (oud)leden of personen met wie de instelling regelmatig contact heeft, gerelateerd aan de doelstelling van de instelling. De gegevens moeten worden verwerkt voor gerechtvaardigde activiteiten en met passende waarborgen. Ook hiervan is sprake. Bij de verzameling, verwerking of het delen van deze gegevens moeten dus wel steeds bovenstaand doel en daaraan verbonden voorwaarden in ogenschouw worden genomen.

Protocol Werkinstructies

GR 11-16a

Toelichting

1. Wanneer is dit protocol van toepassing?

Dit protocol betreft de tuchtmaatregelen schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd en ontzetting uit het ambt. GR 11-16a betreft niet alleen SMPR-zaken maar alle tuchtzaken. Hetzelfde geldt daarom voor dit protocol.

Van de tuchtmaatregelen staan schorsing voor bepaalde en voor onbepaalde tijd het aannemen van een beroep in de weg. Daarom wordt hierover door de classispredikant bij de predikant navraag gedaan en wordt de betreffende gemeente, indien er inderdaad sprake is van een beroepingscontact, op de hoogte gebracht door het mobiliteitsbureau. Hetzelfde geldt in het geval van de tuchtmaatregel 'ambtelijke vermaning', indien het CvO daarbij therapie heeft opgelegd.

Weliswaar staat noch deze tuchtmaatregel noch therapie een beroep in de weg, maar het is goed dat de beroepende gemeente op de hoogte is. Het past niet bij een dergelijke maatregel dat daarover geheimzinnig gedaan wordt. Dit kan ook niet verlangd worden van degene die als therapeut professioneel betrokken is, noch van de BCGA die de uitvoering van de therapie begeleidt. Bovendien geldt dat therapie ook bij deze lichte tuchtmaatregel zou kunnen leiden tot de uitkomst dat betrokkene niet geschikt is. Dat behoort de beroepende gemeente bij haar overwegingen te kunnen betrekken.

2. Werkinstructies

1. Classispredikant

Stappenplan

- De classispredikant neemt zo spoedig mogelijk nadat hij de uitspraak van het CvO heeft ontvangen

of daarvan heeft kennisgenomen¹⁶ contact op met betrokkene.

- De classispredikant inventariseert met betrokkene de verplichtingen en afspraken die deze met het oog op zijn ambtswerkzaamheden in de periode van schorsing heeft (gemaakt), zoals preekbeurten, het leiden van rouw- en trouwdiensten, pastorale afspraken en het bijwonen van ambtelijke vergaderingen.
- De classispredikant zegt namens betrokkene al deze zaken af.
- In het bijzonder informeert de classispredikant bij betrokkene of hij op enigerlei wijze in contact is met een gemeente die een beroep op hem wil uitbrengen of al uitgebracht heeft.
- Zo ja, dan informeert de classispredikant hierover het mobiliteitsbureau van de dienstenorganisatie.
- Als de classispredikant op enigerlei wijze gewaar wordt dat betrokkene zich niet houdt aan de opgelegde maatregel en toch ambtswerkzaamheden verricht, meldt hij dit bij de BCGA.

2. Mobiliteitsbureau

Na de melding¹⁷ van de tuchtmaatregel neemt het mobiliteitsbureau contact op met (de) gemeente(n) (de kerkenraad daarvan) waarvan het weet dat deze in enig stadium van een verkiezings- of beroepingsprocedure verkeren, met als uitkomst betrokkene te beroepen.

Het mobiliteitsbureau laat daarbij aan bedoelde gemeente weten dat betrokkene vanwege een schorsing gedurende de termijn daarvan geen beroep in overweging kan nemen of dat deze vanwege een ambtelijke vermaning therapie volgt. Dit laatste staat een beroep niet in de weg.

16. Over SMPR-zaken wordt een classispredikant in zijn hoedanigheid zelf geïnformeerd, over overige tuchtzaken wordt het BMCV geïnformeerd. In de praktijk zal dit ertoe leiden dat de classispredikant eveneens (vrijwel) onmiddellijk op de hoogte is. Zie voor dit verschil het *Protocol Informatie en Register*.

17. In het *Protocol Informatie en Register* is opgenomen dat het mobiliteitsbureau in geval van SMPR-zaken door het GCO worden geïnformeerd. Voor overige opzichtzaken geldt dat de kleine synode wordt geïnformeerd, die deze informatie deelt met het mobiliteitsbureau.

Protocol Publicatie Uitspraken

GR 11-16, GR 11-17

Onder de verantwoordelijkheid van het GCO wordt een publicatie verzorgd van de uitspraken van de CvO's. De publicatie wordt jaarlijks, naar aanleiding van het jaarverslag van het GCO, opgesteld. In deze publicatie wordt uitleg gegeven over algemene aspecten van het opzicht, zoals de procedures en de aard van de tuchtmaatregelen. Verder wordt in algemene zin een beschrijving gegeven van het soort klachten en zaken die zoal door de CvO's worden behandeld. Daarbij worden punten en argumenten genoemd waaraan CvO's gewoonlijk aandacht besteden, en hoe zij deze afwegen.

Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wens in de kerk - van rechtzoekenden, beklagden en algemeen geïnteresseerden - om inzicht te verschaffen in wat het opzicht inhoudt, zonder echter de privacy van betrokkenen te schenden of zodanige details te publiceren dat een concreet geval herkend kan worden.

Ord. 10-10-4, 10-10-5 en 10-11-10 schrijven voor in welke situatie aan wie de uitspraak verstrekt moet worden.¹⁸ Die opsomming is limitatief. Het gaat bij de publicatie van de uitspraken door het GCO niet over de publicatie van de volledige uitspraken maar om een anonieme publicatie die het bovenstaande doel dient.

Het GCO draagt zorg voor de bewaring van uitspraken en onderliggende stukken. Voor deze dossiers geldt een bewaartermijn van 20 jaar op grond van GR 11-17-13.

Indien feiten en omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de kleine synode besluiten te verlengen, telkens met maximaal 10 jaar. Dit is, volgens het GCKO, het geval wanneer: *'[...] aan het einde van de bewaartermijn een kwestie gaat spelen waarbij het oude dossier relevant kan zijn [...]'.*

18. Ord. 10-10-4 stelt dat een uitspraak van een CCO waarin een tuchtmaatregel wordt opgelegd naar de volgende instanties/personen gestuurd moet worden: a. het betrokken gemeentelid of ambtsdrager, b. degene die de beschuldiging heeft ingebracht, c. de kerkenraad van de gemeente waartoe betrokkene behoort, d. het betrokken BMCV, e. het GCO, f. de kleine synode, g. het betrokken college voor de visitatie en h. in de daarvoor in aanmerking komende gevallen de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode. Een uitspraak van GCO wordt op grond van ord. 10-11-10 naar dezelfde personen gestuurd.
Ord. 10-10-5 geeft aan dat wanneer er geen maatregel wordt opgelegd de uitspraak slechts naar bovengenoemde a, b en c gestuurd wordt en er enkel een afschrift aan het GCO wordt gestuurd.

Bijlage 1

Het consent van de kleine synode tot hervatting van de ambtswerkzaamheden in relatie tot het daderbeleid

1. Wanneer is deze bijlage van toepassing?

Het daderbeleid, vormgegeven in de protocollen daderbeleid, heeft o.a. de bedoeling te regelen dat een dader pas weer kan terugkeren in het ambt indien niet alleen de tuchtmaatregel is opgeheven maar hij ook weer geschikt geacht mag worden voor het ambt. Als het gaat om de opheffing van de schorsing voor onbepaalde tijd is dit in ord. 10-9-7 sub d in een bepaald verband geplaatst. Het opzichtcollege moet bezien of voldaan is aan ord. 10-9-9 (o.a. berouw) en of betrokkene geschikt is (therapie gevolgd met positief resultaat). Er is echter nog een derde voorwaarde, nl. het consent van de kleine synode tot hervatting van de werkzaamheden.

2. Het consent van de kleine synode

Bij de vastlegging van het daderbeleid in de kerkorde heeft het GCKO hieraan aandacht besteed.¹⁹ Samengevat heeft het GCKO gesteld:

- De procedure van ord. 3-26-2 is van overeenkomstige toepassing.
- Het moderamen²⁰ heeft hierin '(beleids)vrijheid', namelijk een 'ruime discretionaire bevoegdheid om voorwaarden te stellen'.
- Het gaat hierbij om 'het belang van de kerk', waarbij bedacht moet worden dat het gaat om zaken met 'forse implicaties op het slachtoffer, de kerk en de samenleving'.

In de versie van de nota protocollen, vastgesteld door de kleine synode in november 2014, werd over dit 'belang van de kerk' het volgende overwogen.

'... Er bestaan in samenleving en kerk sterke sentimenten rond ambtsdragers die hun ambt misbruiken, in het algemeen, en bij seksueel grensoverschrijdend gedrag in het bijzonder. Deze sentimenten hebben de inhoud

- *dat er zwaar gestraft moet worden;*
- *dat de daders in elk geval nooit meer in de positie mogen komen dat het nog eens zal gebeuren;*

- *dat het te vaak gebeurt dat daders de hand boven het hoofd wordt gehouden.*

Hoewel deze sentimenten niet altijd een fraaie vorm aannemen, kunnen zij niet zomaar worden weggewuifd. Voor een deel zijn het terechte gevoelens, ingegeven door een goed gevoel voor rechtvaardigheid en gezond verstand. En voor het overige, voor het deel dat deze sentimenten ten onrechte zijn, of te ver gaan, zal een bestuur, ook in de kerk, er rekening mee moeten houden, op het gevaar af dat de samenleving of de kerk anders in een langdurige periode van commotie en onrust terecht komt, waardoor velen beschadigd raken, het vertrouwen verliezen, afhaken, enz. In dat proces kunnen ook de bestuurders van de kerk die de verantwoordelijkheid hadden over het al dan niet weer toelaten tot het ambt beschadigd raken, alsmede het beeld van de kerk, intern, maar ook naar buiten, in de samenleving. Dit alles speelt al op het moment dat het bestuur van de kerk alleen nog maar het besluit neemt om betrokkene weer toe te laten. Het zal alles nog in veel heviger mate spelen om het moment dat betrokkene zich - onverhoopt - toch weer zal misdragen.

Wellicht zal men zeggen dat de kans daarop bij betrokkene niet groter is dan bij een ander die nog nooit een misstap heeft begaan. Daar gaat het echter niet om. Het gaat erom dat als het gebeurt de impact veel groter is, omdat men de kerk zal verwijten dat het voorkomen had kunnen worden.

Dat alles moet afgewogen tegen het belang van betrokkene. Deze is allereerst zelf verantwoordelijk voor de problematische situatie waarin hij terecht is gekomen. Hij zal moeten beargumenteren dat de kerk hem toch weer toe moet laten. Het valt niet uit te sluiten dat die argumentatie dan gehonoreerd zal worden, vanwege eigen kernwaarden van de kerk zoals vergeving en de mogelijkheid van een nieuw begin. Er moet echter wel een afweging zijn geweest, het is niet vanzelfsprekend. [...]'

19. Rapport AZ 12-25.

20. Het gaat hier om zaken van de kleine synode die in de praktijk door het moderamen worden behartigd.

Het gaat bij het criterium 'het belang van de kerk' dus om het volgende:

- Het imago van de kerk: de kerk is niet een instelling die daders in bescherming neemt.
- Het voorkomen van onrust met de daarbij behorende beschadigende effecten in de kerk.
- Potentiële consequenties waarvan bestuurders zich bewust moeten zijn.

Om het beeld van deze materie te completeren moet bedacht worden dat ook het opzichtcollege een toets uitvoert, die van ord. 10-9-10, waarin staat:

- 'Een middel van kerkelijke tucht voor onbepaalde tijd kan worden opgeheven, indien:
 - de desbetreffende feiten en omstandigheden daarvoor aanleiding vormen, en
 - nadat het bestaan van berouw bij de betrokkene is gebleken.'²¹

Over deze toets hebben zowel het GCBG als het GCO zich uitgesproken. De eerste in een uitspraak, de tweede in het overleg bij de totstandkoming van de nota protocollen, versie 1.0.

In de uitspraak 19/10 heeft het GCBG geoordeeld dat een opzichtcollege het criterium 'belang van de kerk' meeweegt bij het al dan niet opleggen van een tuchtmaatregel. Citaat: *'Wanneer men de bepalingen over het opzicht in artikel XII van de kerkorde en ordinantie 10-6 tot en met 10-12 in onderling verband en samenhang beschouwt, met name gelet op ordinantie 10-6-1, waar staat dat het opzicht onder meer strekt tot bewaring van de orde in het leven en werken van de gemeente en kerk, moet worden geoordeeld dat het generaal college voor het opzicht de vraag of een maatregel tot kerkelijke tucht moet worden toegepast, ook beantwoordt in het kader of zulks in het belang der kerk is.'*

Dit zal ook gelden bij het opheffen van die tuchtmaatregel, omdat in dat geval immers de hele context van het opzicht meeweegt.

De afweging die de kleine synode maakt van 'het belang van de kerk' wordt dus in beginsel ook al door het opzichtcollege gemaakt.

Het GCO heeft hierbij de volgende kanttekeningen geplaatst:

Inderdaad weegt een CvO in principe ook het belang van de kerk, naast andere belangen, zoals die van het slachtoffer, de gemeente en de dader. De formule *'feiten en omstandigheden'* (ord. 10-9-9) biedt daar alle ruimte voor. Daarbij moet echter bedacht worden dat een CvO een *afweging* maakt. Waar de bestuurlijk verantwoordelijke organen van de kerk wellicht alleen of vooral op de betekenis van een beslissing voor het geheel van de kerk letten, moet het CvO naar alle belangen kijken. Tevens moet bedacht worden dat een CvO in een concreet geval mogelijk in het dossier geen aanwijzingen zal vinden omtrent het belang van de kerk. Dan kan het CvO dat belang niet meewegen.

Samenvattend kan dus gesteld worden dat de derde voorwaarde voor terugkeer in de ambtswerkzaamheden, het consent van de kleine synode, te maken heeft met een weging van 'het belang van de kerk'. Het kan zijn dat dit op enigerlei wijze al is gewogen door het behandelend opzichtcollege, en anders ligt hier een taak voor het moderamen.

Ord. 10-9-7 sub d, dat gaat over de opheffing van de schorsing voor onbepaalde tijd, geeft daarbij de volgorde dat het CvO alvorens te beslissen over opheffing van de tuchtmaatregel eerst vraagt naar het consent van de kleine synode. Vanwege de wenselijkheid dat één kerkelijk rechtsprekend college de zaak integraal kan behandelen - ook met het oog op een eventuele toetsing door de burgerlijke rechter - zal in dit geval het moderamen een zwaarwegend advies geven over 'het belang van de kerk'. Dit advies zal vervolgens door het CvO afgewogen moeten worden tegen andere relevante aspecten van de zaak.

21. Hiermee wordt niet bedoeld dat er verzoening is met de gemeente of andere betrokkenen. Verzoening kan uiteraard wel een rol spelen bij de beoordeling maar is geen vereiste. Slechts het hebben van berouw is vereist (Rapport AZ 11-06).

Protestantse Kerk in Nederland

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl